

Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (ΠΑ.Σ.Ε) ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ (1989-2010)

Την δεκαετία του 1970 έγιναν γνωστές οι προθέσεις της ΔΕΗ για την κατασκευή δύο φραγμάτων με τους αντίστοιχους ταμιευτήρες επί του Άνω Αχελώου (θέσεις Μεσοχώρα και Συκιά) με στόχο την τοποθέτηση Σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (ΥΗΣ). Οι Θεσσαλικοί φορείς (Τοπική Αυτοδιοίκηση, επιμελητήρια, αγροτικές οργανώσεις κλπ) έθεσαν το θέμα της αξιοποίησης ενός μέρους των υδάτων που θα συγκεντρώνονταν επί του Άνω Αχελώου με μεταφορά προς λεκάνη του Πηνειού για σκοπούς όπως η ύδρευση, η άρδευση κλπ. Η πρόταση αυτή κωδικοποιήθηκε τότε ως «Εκτροπή Αχελώου» και έτσι έμελλε να μείνει στην ιστορία του υδατικού προβλήματος της Θεσσαλίας.

Στην πρόταση αυτή η αντίθεση της ΔΕΗ υπήρξε κάθετη, δεδομένου ότι τα συμφέροντά της ήταν να αξιοποιηθούν τα νερά αποκλειστικά για παραγωγή ενέργειας και κυρίως να μην υπάρχουν συνδιαχειριστές, οι οποίοι θα απαιτούσαν σημαντικές ποσότητες νερών για άλλους σκοπούς.

Οι κυβερνήσεις της περιόδου εκείνες δεν πήραν άμεσα καθαρή θέση στη διαμάχη που προέκυψε. Έτσι φθάσαμε σχεδόν στα μέσα της δεκαετίας του 1980 οπότε η τότε κυβέρνηση τοποθετήθηκε θετικά στην «εκτροπή» και η ΔΕΗ υποχρεώθηκε να αλλάξει στάση.

Όλη αυτή την περίοδο δεν κυριάρχησε δυστυχώς μια κουλτούρα σοβαρής διαβούλευσης. Λόγω μάλιστα των έντονων αντιπαραθέσεων που είχαν κυριαρχήσει τα προηγούμενα χρόνια, η συζήτηση για τα έργα, τους στόχους, τις ποσότητες νερών, τη χρηματοδότηση και γενικά όλα τα κρίσιμα ζητήματα διεξάγονταν μέσα σε ένα κλίμα δυσπιστίας. Σε ότι αφορά στους Θεσσαλικούς φορείς, παρότι όλοι συμφωνούσαν στους στόχους δεν υπήρχε μία ενιαία φωνή και καλή συνεννόηση για τις ενέργειές τους. Η ανάγκη συντονισμού υπήρξε προφανής, δεδομένου μάλιστα ότι τότε δεν υπήρχε η αιρετή περιφέρεια αυτοδιοίκησης, ούτε καν αιρετή Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, η δε Τοπική Αυτοδιοίκηση (ΟΤΑ) ήταν πολυκερματισμένη.

Έτσι στις 15 Απριλίου του 1989 - σε σύσκεψη που διοργάνωσε η Ομοσπονδία Αγροτικών Συλλόγων Ν. Λάρισας (Ο.Α.Σ.Ν.Λ.) - προτάθηκε η συγκρότηση της **ΠΑΝΘΕΣΣΑΛΙΚΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ (ΠΑ.Σ.Ε.)** για την Εκτροπή Αχελώου,

Στη σύσκεψη αυτή συμμετείχαν μεταξύ άλλων οι Δήμαρχοι Λάρισας και Καρδίτσας, η ΟΑΣΝ Καρδίτσας, το Εργατικό Κέντρο Λάρισας, η ΕΓΣ Λάρισας, ο ΤΟΕΒ Πηνειού, εκπρόσωποι αγροτικών συλλόγων, το ΤΕΕ Κεντρικής και Δυτικής Θεσσαλίας, ο Γεωπονικός σύλλογος Λάρισας, η

Διεύθυνση Γεωργίας, εκπρόσωποι των κομμάτων ΚΚΕ και (ενιαίου) Συνασπισμού της Αριστεράς κ.α. Εκδόθηκε και σχετικό ψήφισμα , όπου μεταξύ άλλων ζητήθηκε, πέραν της εκτροπής Αχελώου, η κατασκευή του φράγματος Σμοκόβου, Πύλης, Μουζακίου, του ταμιευτήρα Κάρλας, φραγμάτων στον Ενιπέα και στην Ελασσόνα, κατασκευή αρδευτικών δικτύων κ.α.

Λίγο αργότερα η ολομέλεια των φορέων συγκροτήθηκε σε σώμα (ΠΑΣΕ) και στην συνέχεια δημιουργήθηκε **Εκτελεστική Γραμματεία (Ε.Γ.)** «προκειμένου να αποτελέσει ένα ευέλικτο και αποτελεσματικό όργανο της ΠΑΣΕ».

Η Εκτελεστική Γραμματεία, με ομόφωνες αποφάσεις της ολομέλειας της ΠΑ.Σ.Ε, ανασυγκροτήθηκε το 1995 και άλλες τρεις φορές (1996, 1999, 2003), με την συμμετοχή μελών από όλους σχεδόν τους τοπικούς φορείς (Νομαρχιακές Αυτό-διοικήσεις, Δήμοι, ΤΕΔΚ, ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, Επιμελητήρια, Ενώσεις Γ.Σ.) και στο προεδρείο της συμμετείχαν κατά καιρούς νομάρχες, δήμαρχοι, πρόεδροι ή μέλη Δ.Σ. φορέων, κ.α.

Η ΠΑΣΕ πέραν του βασικού της σκοπού (εκτροπή Αχελώου) είχε σαν στόχους :

- Τη συσπείρωση όλων των φορέων της Θεσσαλίας, την έκδοση κοινών ψηφισμάτων για θέματα ανάπτυξης και προστασίας περιβάλλοντος.
- Την ενημέρωση των Θεσσαλών και γενικότερα της κοινής γνώμης όλης της χώρας, με κάθε πρόσφορο μέσο και τρόπο (δημοσιεύματα, συνεντεύξεις, ομιλίες κλπ), τόσο για το έργο της εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου όσο και για το οικολογικό πρόβλημα της Θεσσαλίας (υποβάθμιση Πηνειού ποταμού, υπόγειων υδροφορέων, προβλήματα Κάρλας-Παγασητικού κλπ).
- Την κινητοποίηση των Θεσσαλών βουλευτών όπως και των ευρωβουλευτών για την άσκηση πίεσης στη βουλή (επαφές με κυβερνητικούς παράγοντες, συζήτηση στη βουλή), και ενημέρωση της αρμόδιας επιτροπής του Ευρωπαϊκού κοινοβουλίου, για την οικολογική διάσταση του έργου για την Θεσσαλία.
- Την επιστημονική τεκμηρίωση των απόψεων και των απαντήσεων μας σε κάθε δημοσίευμα του τοπικού και πανελληνίου τύπου, καθώς και την νομική υποστήριξη των ενεργειών της.
- Την παρουσία σε κάθε επιστημονική εκδήλωση, ημερίδα ή συνέδριο και η υποστήριξη των θέσεων και απόψεων της ΠΑ.Σ.Ε.
- Την εκπροσώπηση στο ανώτερο δυνατό επίπεδο, σε κάθε επίσημη ή ανεπίσημη συνάντηση ή σύσκεψη για το θέμα του Αχελώου, όπως και για τα μεγάλα έργα (Κάρλα, Σμόκοβο κλπ) που σχεδιάζονται ή εκτελούνται.

- Την προετοιμασία για την σύσταση φορέα (σε νομική μορφή και νέο οργανωτικό πλαίσιο) που θα εκπροσωπεί και θα εκφράζει, όλους τους Θεσσαλικούς φορείς.

Το έργο της ΠΑ.Σ.Ε. στα 21 χρόνια λειτουργίας της **(1989-2010)**, υπήρξε πολυδιάστατο και δημιουργικό. Στα πλαίσια της δραστηριότητας της η **Εκτελεστική Γραμματεία** πραγματοποίησε επισκέψεις και επαφές με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, δύο Πρωθυπουργούς, σχεδόν όλους τους αρχηγούς κομμάτων, πολλούς υπουργούς και κυβερνητικούς παράγοντες, παραστάσεις στο ΣτΕ κλπ. Το αρχείο της ΠΑ.Σ.Ε. είναι πλούσιο και περιέχονται σε αυτό πολλά υπομνήματα, επιστολές, έγγραφα, δημοσιεύματα του Αθηναϊκού και του τοπικού τύπου.

Κρίνοντας σήμερα την δράση της αυτή τολμούμε να ισχυριστούμε, με δεδομένα τα ισχυρά συμφέροντα που, ακόμη και σήμερα, προσπαθούν να θέσουν εμπόδια στη λειτουργία των έργων του Άνω Αχελώου, **χωρίς την δράση της ΠΑ.Σ.Ε. είναι ιδιαίτερα αμφίβολο εάν όλα αυτά τα έργα θα είχαν κατασκευασθεί** και μάλιστα το ένα από αυτά, η Μεσοχώρα, να είναι έτοιμο προς λειτουργία.

Μετά τη δεκαετία του 2010 και ιδιαίτερα κατά την τρέχουσα δεκαετία, στον χώρο της Αυτοδιοίκησης υπήρξαν σημαντικές εξελίξεις (Καποδίστριας, Καλλικράτης) και σήμερα πλέον στη Θεσσαλία υπάρχει η Αιρετή Περιφέρεια που εκπροσωπεί το σύνολο των Θεσσαλών καθώς επίσης και η ΠΕΔ που εκπροσωπεί όλους του ΟΤΑ της περιοχής. Μοιραία και αντικειμενικά ο ρόλος της ΠΑ.Σ.Ε. υποκαταστάθηκε και ο συντονισμός των ενεργειών για τα υδατικά θέματα της Θεσσαλίας ανήκει πλέον στους αιρετούς εκπροσώπους σε συνεργασία, με τα επιμελητήρια και τους αγρότες, ενώ η ΠΑ.Σ.Ε. ουσιαστικά δεν λειτουργεί.